

Tomaž Lapajne Dekleva

Jaka in sraka

Osebe: - JAKA
- SRAKA
- RIBIČ
- TERMOELEKTRARNARKA
- SOSEDA
- POLŽ
- RIBA
- TELEVIZIJSKA NAPOVEDOVALKA
- GLAS IZ ZVOČNIKA

Igra je napisana za igralko in igralca. Igralec igra Jaka, polža in ribo, igralka pa srako, ribiča, termoelektrarnarko, soseda, ribo, polža in televizijsko napovedovalko.

1. prizor

Jaka. Prižge televizijo in gleda risanko. Prikaže se sraka, ki radovedno stika naokrog. Jaka je ne opazi.

SRAKA: O, kakšno lepo stanovanje. Lepo. (zagleda varovalko) Nekaj se sveti! Sveti se! (pride k varovalki) Tole bi pa prav rada imela. (odvije varovalko, televizija utihne, sraka izgine)

JAKA: No, kaj pa je to? Televizija ne dela! To je pa res čudno. Električne je zmanjkalo! Ah, kar soseda bom poklical. Mogoče ona ve, kako je s tem.

2. prizor

Soseda na svojem balkonu obeša perilo. Jaka jo pokliče s svojega okna.

JAKA: Hej, soseda!

SOSEDA: O, Jaka!

JAKA: Soseda, elektrike ni.

SOSEDA: Električne ni?

JAKA: Ni! Televizija ne dela.

SOSEDA: Ne dela! O, ježešmarija! Bom pogledala! Bom pogledala! (pokuka v svoje stanovanje) Pri meni je elektrika. Hladilnik dela, pralni stroj dela, radio tudi dela ...

Vse pravice pridržane. Tomaž Lapajne Dekleva, tomaz.lapajne@siol.net, 041 804 444

JAKA: Lepo prosim, mi lahko posodite malo elektrike?

SOSEDA: Ja, Jaka, kako pa naj to naredim? Ne morem ti kar dati elektriko. Električna gre po žicah. Pa še trese! A mame ni doma?

JAKA: Ne.

SOSEDA: Počakaj mamó, ti bo ona pomagala. (se umakne v svoje stanovanje)

JAKA: (zase, parodira soseda) Počakaj mamó, ti bo ona pomagala. Kot da si ne znam pomagati sam. Hm, električna gre po žicah. Mame gotovo še nekaj časa ne bo. Grem ven, se bom že česa spomnil!

3. prizor

Zunaj. Lesen steber, ki drži električne žice. Na žici sedi sraka.

SRAKA: Ah, kakšen dolgčas! (občinstvu) Otroci, je vam tudi dolgčas? Ohoho, tamle pa nekdo gre! Pa nekam znan se mi zdi! Pssst, potuhnem se in ga prestrašim! (sraka večkrat prestraši Jaka in se pri tem skriva) Kam pa kam? Kam pa kam? Kam greš, poba?

JAKA: Kaj me strašiš, ti ptica nesramna! Sploh pa nisem noben poba!

SRAKA: Tudi jaz nisem ptica nesramna! Ptica nesramna, phe! Užalil si me! (igra, da se joka)

JAKA: (jo poskuša potolažiti) Nehaj no. Jaz sem Jaka! Ti pa si ... sraka?

SRAKA: Sraka Redžepovska. Operna pevka! (zapoje) Sra, sraaaaaaaaaaaaaa! Ploskajte občinstvo! Ploskajte! (ploskajo) Hvala, hvala. Saj ne bi bilo treba. Jaz sem sraka, ti pa Jaka. Jaka pa sraka, Sraka pa Jaka ...

JAKA: Sraka, je v tej žici električna?

SRAKA: Seveda je električna. Saj to je električna žica.

JAKA: Lahko pogledam? (se stegne proti žici)

SRAKA: Ne! Ne smeš! Te bo streslo!

JAKA: Zakaj pa tebe ne stresa?

SRAKA: Zato, ker se jaz ne dotikam tal. Se ne!

JAKA: Če pa bi se, bi te pa streslo?

SRAKA: Seveda bi me! Tako bi me streslo, da bi umrla! (ga prestraši) Sra!

JAKA: Sraka! (hoče užaljeno oditi)

SRAKA: Daj no! Saj sem se samo šalila. Kam pa greš?

JAKA: Elektriko iščem, ker je pri nas doma nimamo.

SRAKA: Ups! (odleti na drugi konec, tako da je Jaka ne sliši) Joj, to je tisti poba, ki je gledal televizijo in sem mu ukradla varovalko!

JAKA: Kaj praviš, sraka?

SRAKA: Ah, nič, nič. Pravim, da je lep dan. Ja, to sem rekla, da je lep dan. Je pa res čudno, da pri vas ni elektrike. Res čudno. Jaz nimam nič s tem. Kolikor vem, delajo elektriko v elektrarnah. In če greš ves čas ob tej žici, prideš do elektrarne.

JAKA: Aha! Pa grem ob tej žici!

SRAKA: Počakaj! Nekaj bi ti rada zapela! (oglasi se glasba za njeno operno arijo)

Elektrika nevarna je,
dotikati se je ne smeš!
Če primeš žico le za hip,
umreš lahko! Tako, da veš!

JAKA: A res?

SRAKA: O, ja, ja!

Če elektroni vate švignejo
in skoz tebe gredo v tla,
potem si čisto osmojen,
pričeska je po gobe šla!

JAKA: To je pa zabavno!

SRAKA: Ne, ni, ni!

To ni zabavno, strašno je!
Nevarno! Grozno je zelo!
Z elektriko se ne igray,
lahko te strese prav močno!

Jaka se skrivaj odplazi stran. Sraka se priklanja, nato opazi, da Jake ni.

SRAKA: Jaka! Ja, kje pa je? Kam je šel? Kaj bo še ušpičil tale Jaka? Tako nabrit se mi zdi. Kar slutim, da bo kaj narobe! Kar slutim! (prileze polž) O, kaj pa je tole? (sraka si ga previdno ogleduje) Otroci, kaj je tole? Polž? Ja, seveda, polž! Saj sem že sama vedela, da je polž. Pa kako lepo hiško ima! Sveti se, sveti! (polžu ukrade hiško, ta to opazi, zajamra in odleze).

4. prizor

Termoelektrarna. Umazano je in puha para. Jaka se razgleduje naokrog. Pride Termoelektrarnarka, možača v delovnem kombinezonu. Z orodjem privija vijake in nastavlja ventile.

TERMOELEKTRARNARKA: Ajajaj, spet je premalo vroče ...

JAKA: Premalo vroče?

TERMOELEKTRARNARKA: Pojdi no pogledat, ali je še dovolj premoga zunaj!

JAKA: (gre ven in takoj pride nazaj) Zunaj so hribi premoga.

TERMOELEKTRARNARKA: Koliko hribov?

JAKA: Dva.

TERMOELEKTRARNARKA: To je za danes in jutri. Pa še to ne vem, kako bo. Morala bom naročiti še več premoga. Več premoga. Celo goro!

JAKA: Zakaj pa potrebujete toliko premoga?

TERMOELEKTRARNARKA: Zato, da ga vržem v peč in tam zgori. Pri tem se segreva voda v paro. Para gre po ceveh do strojev, ti se zavrtijo in nastane elektrika, ki gre po žicah k tebi domov.

JAKA: O, ne! K meni pa ne! Veste, pri nas doma ni elektrike.

TERMOELEKTRARNARKA: Za to pa nisem kriva jaz. Od tukaj pošiljamo elektriko vsenaokrog. Joj, spet je premalo vroče! (začne mrzlično delati) Ne delamo pa le pri nas elektrike. Ob jezeru je še ena elektrarna.

JAKA: A res? Grem še tja.

5. prizor

Zunaj. Lesen steber, ki drži električne žice. Na žici sedi sraka.

SRAKA: Kam pa kam, poba? Kam pa kam?

JAKA: Nehaj me že klicati poba! K jezeru grem. K elektrarni.

SRAKA: Pa sam takole naokrog. Kje so starši? Kje so starši?

JAKA: V službi sta! Nimata časa.

SRAKA: Pa mama ve, da se kar sam potikaš naokrog?

JAKA: Joj, sraka, nehaj težiti!

SRAKA: A mama ve?

JAKA: Ne, ne ve ...

SRAKA: Joj! Kar sam hodi naokrog! Pa mami nič ne pove! Saj sem vedela, da bo nekaj narobe!

JAKA: Sraka, pusti me pri miru!

SRAKA: O ne, ne bom! (poje)
Sledila ti bom vsak korak
in videla bom vse, kam greš,
in mami bom povedala.

JAKA: Ne, sraka, tega ne smeš!

SRAKA: A, da ne?

JAKA: Ne!

SRAKA: Letela s tabo bom ves čas,
vseskozi bom težila ti.
Ne smeš, ne smeš, se drla bom ...

JAKA: Veš, sraka, prav hudobna si!

SRAKA: Zate me skrbi.

JAKA: O, pa ja!

JAKA: Znam sam zase poskrbeti.
Vem, kaj nevarno je, kaj ni.
Odleti stran! Izgini že!

SRAKA: To bomo pa še videli!

Jaka jo poskuša prepoditi. Skrivata se in lovita. Na koncu Jaka sraki pobegne.

SRAKA: No, kam se je pa skrivil? Ušel mi je. Hm, kam je šel? Rekel je, da gre v elektrarno. Grem tudi jaz tja! Ali pa je rekel, da gre v nuklearno? Rekel je, da gre v nuklearno. Ali pa je rekel v elektrarno? V nuklearno elektrarno! Ja, tja grem! V nuklearno elektrarno!

6. prizor

Ograja jedrske elektrarne. Sliši se glas iz zvočnikov.

GLAS: Na območje jedrske elektrarne je prepovedano vstopiti! Če boste šli čez ograjo, se bo sprožil alarm! Če boste šli čez ograjo, se bo sprožil alarm! Če boste šli čez ograjo, se bo sprožil alarm!

Pride sraka. Oglasi se alarm. Sraka zmedeno gleda okoli sebe.

GLAS: Vstopili ste na območje jedrske elektrarne. Niste slišali opozorila?

SRAKA: Jaka iščem.

GLAS: Jaka? Tukaj ni nobenega Jaka.

SRAKA: Ja, pa je. Rekel je, da bo prišel sem. Jaka! Jaka!

GLAS: Opozarjamo! Ste se na območju jedrske elektrarne, kar je lahko zelo nevarno!

SRAKA: Ja, kaj pa je tukaj tako nevarnega? Saj nisem otrok, da bi me takole strašili.

GLAS: Tukaj dobivamo elektriko iz urana in pri tem ne sme biti nikogar!

SRAKA: Zakaj pa ne?

GLAS: Ker je nevarno.

SRAKA: (presenečena) Kaj, nevarno je?

GLAS: Saj smo že povedali, da je nevarno!

SRAKA: Ne, pa niste!

GLAS: Smo, smo.

SRAKA: Pa kaj šel! (občinstvu) Kajne, otroci, da ni povedal? (odgovarjajo) A, da je? Kako, da nisem slišala? Moram res začeti malo bolj poslušati ljudi. To je prav grozno, če ne veš, kaj so ti ljudje povedali. Zdaj na primer sploh nisem slišala, kaj je tale povedal.

GLAS: Pojdite stran!

SRAKA: (ga ne sliši) Se mi pa zdi, da sem pred leti vedno vedela, kaj mi kdo reče. Zdaj pa včasih sploh ne vem, kaj mi govorijo.

GLAS: Pojdite stran!

SRAKA: Kaj?

GLAS: (zelo jezen) Pojdite stran!

SRAKA: Zakaj pa?

GLAS: Ker je nevarno!

SRAKA: Aja, točno. Saj ste povedali. Ker je nevarno. Oh, že grem. Tole je grozno! Takole nevarno, pa pustijo, da se lahko kar takole mirno sprehajaš naokrog. (gre)

GLAS: Kakšna tečka!

7. prizor

Jezero. Mir. Sliši se le ptičke. Ob jezeru sedi ribič, ki lovi ribe. Pride Jaka in glasno pozdravi.

JAKA: Dober dan.

RIBIČ: Pssst! Da mi ne plašiš rib!

JAKA: (tiho) Oprostite. Ali veste, kje je tukaj elektrarna?

RIBIČ: Ja. Tamle je. (pokaže)

JAKA: (glasneje) Aha, tamle!

RIBIČ: Psssst! (tiho) Ja, tamle ja.

JAKA: Kje pa so hribi premoga?

RIBIČ: Kakšni hribi premoga?

JAKA: (glasneje) Za elektrarno!

RIBIČ: Pssst! To ni takšna elektrarna. Ta dela na vodo.

JAKA: Pa mislite, da bi mi v njej dali elektriko?

RIBIČ: (glasneje) To pa ne! Kaj ne veš! Električna gre lahko samo po žicah!

JAKA: Pssst!

RIBIČ: (tiho) Aja, saj res! Pssst!

JAKA: Že, ampak pri nas doma ni elektrike (glasneje) in jaz ne morem gledati televizije!

RIBIČ: Pssst! Ne vem, zakaj pri vas ni elektrike. Zelo mi je žal, a jaz ti ne morem pomagati.

JAKA: Potem pa kar grem, če mi ne more nihče pomagati. Mogoče bi bilo res bolje, da bi počakal starše. Kaj bom sam? Saj tako ničesar ne razumem. (gre)

RIBIČ: (ribiško palico začne vleči riba, ki se je ulovila na trnek) O, tukaj pa nekaj vleče! (iz vode potegne ribo in jo sname s trnka, riba je zelo živahna) Kaj pa je, ribica? Kaj skačeš? Umiri se, no!

RIBA: Kakšen dan!

RIBIČ: Kaj ste rekli, otroci? (odgovarjajo) Riba je rekla? Tega vam pa ne verjamem. Riba pa že ne govori!

RIBA: Seveda govorim. Tebi govorim!

RIBIČ: Pa res!

RIBA: Jaz sem Ribis Ribamus Filus, zelo redka, zaščitena vrsta.

RIBIČ: Zaščitena vrsta?

RIBA: Ja! In mene se ne sme loviti!

RIBIČ: Ne?

RIBA: Ne, ker bom drugače izumrla.

RIBIČ: Se opravičujem. Takoj te vržem nazaj v vodo.

Prileti sraka in ukrade ribo.

RIBIČ: To je pa že preveč! Saj se je vsem zmešalo! Grem drugam, da bom lahko v miru lovil ribe!

8. prizor

Zunaj. Jaka žalosten sedi. Mimo prileze polž.

JAKA: Kam pa ti lezeš, črv? (polž momlja) Kaj praviš? Da nisi črv? Kaj pa si potem? Gosenica? (polž momlja) Kdo je to, otroci? A, polž? Kje imaš pa hišico, če si polž? (momlja) Otroci, vi veste, kje ima polž hišico? (odgovarjajo) Sraka mu jo je ukradla! Ubogi polž. Veš kaj, našel bom srako in ti vrnil hišico. Počakaj me tukaj! Takoj bom nazaj!

9. prizor

Zunaj. Lesen steber, ki drži električne žice. Na žici sedi sraka z ribo v ustih.

JAKA: Otroci, ste kaj videli srako? Kam je šla? (mu pokažejo srako) (tiho) O, nekaj ima v kljunu. (sraki) Sraka odpri kljun! (sraka odkima) Nočeš? Sraka, nisem ti še povedal, kako lepo poješ. Res, nobena ptica ne poje tako lepo kot ti! Daj zapoj nam kaj! Otroci, ste za to, da nam sraka kaj zapoje? (odgovarjajo) Ne smeš razočarati občinstva. (sraka zapoje, iz kljuna ji pade riba, ki jo Jaka pobere) Od kod si pa ti, ribica?

RIBA: Jaz sem Ribis Ribamus Filus. Sraka me je ukradla ribiču.

JAKA: Sraka te je ukradla?

SRAKA: Ni res, laže!

RIBA: Lepo te prosim, vrzi me v vodo. Težko že diham.

JAKA: Lahko kar v tisti potok tamle zadaj?

RIBA: Lahko, ja.

Jaka odnese ribo za sceno. Sliši se pljusk vode.

JAKA: Adijo, ribica!

RIBA: Adijo!

SRAKA: Pa je šla večerja ... (Jaka se vrne)

JAKA: Zdaj pa tako! Takoj vrni, kar si ukradla!

SRAKA: Saj nisem ukradla ničesar. Tole z ribo je bila pomota.

JAKA: Sraka, vem, da imaš še nekaj!

SRAKA: Veš? Kako veš? Narobe so ti povedali.

JAKA: (jo zgrabi za vrat) Sraka!

SRAKA: Ja, ja, saj bom! (mu da varovalko) Tukaj imaš, izvoli!

JAKA: To pa ni polžja hišica?

SRAKA: Polžja hišica? Ojoj, Jaka ... (mu pomoli polžjo hišico) Tole je polžja hišica. Vrni mi varovalko! (Jaka vzame polžjo hišico, a varovalke ne vrne)

JAKA: Kaj je to varovalka?

SRAKA: Ne morem ti povedati. Vrni mi jo!

JAKA: Zakaj mi ne moreš povedati?

SRAKA: Ker si še otrok in ne bi razumel. Vrni mi jo!

JAKA: Kaj je varovalka, otroci? (odgovarjajo) Kje pa je sraka dobila varovalko? (odgovarjajo, sraki) Ukradla si jo pri nas doma! Sraka, to je bilo pa zares grdo, da veš! (jo podi, sraka panično beži)

SRAKA: Saj ne bom več ...

JAKA: Stran, da te ne vidim več! (jo spodi)

10. prizor

Jaka vrne polžu hišico.

11. prizor

Doma. Jaka se vrne domov.

JAKA: Kam naj dam varovalko? (otroci mu svetujejo, Jaka vstavi varovalko in televizija začne delovati)

TELEVIZIJSKA NAPOVEDOVALKA: Danes se je zgodilo nekaj zelo nenavadnega. Junak Jaka je rešil ogroženo vrsto ribe Ribis Ribamus Filus, ki jo je ukradla večkratna osumljenka policije, manj znana operna pevka Sraka Redžepovska. Sraka je ukradla tudi polžjo hišico in varovalko, oboje je Jaka že vrnil na svoje mesto. Sraka pa je odletela v tujino, ker jo je bilo sram. Jaki so pri junaškem dejanju pomagali tudi otroci, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. Želimo vam lep dan še naprej.